

Motion till riksdagen 2025/26:1262

av Louise Thunström m.fl. (S)

Stärkt arbete mot kvinnlig könsstympning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av stärkta informationsinsatser och utbildning om kvinnlig könsstympning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Kvinnlig könsstympning är en grov kränkning av flickors och kvinnors mänskliga rättigheter och en form av könsrelaterat våld. Trots internationella och nationella förbud beräknar Unicef och WHO att omkring 200 miljoner flickor och kvinnor i världen i dag lever med konsekvenserna av könsstympning. Varje år riskerar ytterligare nästan fyra miljoner flickor att utsättas.

Världshälsoorganisationen (WHO) delar in könsstympning i fyra typer: borttagande av delar av eller hela klitoris (typ I), borttagande av klitoris och delar av eller hela de inre blygdläpparna (typ II), borttagande av både inre och yttre blygdläppar och klitoris samt hopsydd sårkanter, så kallad infibulation (typ III) samt övriga skadliga ingrepp på kvinnliga könsorgan, till exempel prickning eller bränning (typ IV).

Ingreppen leder ofta till allvarliga komplikationer. Akuta konsekvenser kan vara svår smärta, blödningar och infektioner. Långsiktigt riskerar flickor och kvinnor bland annat kronisk smärta, problem vid förlossningar, svårigheter i det sexuella livet, inkontinens och psykisk ohälsa.

I flera länder i Afrika och Mellanöstern är en majoritet av kvinnorna utsatta, exempelvis i Somalia, Guinea och Djibouti. Men kvinnlig könsstympning förekommer också i andra delar av världen och även i Sverige, främst som en följd av migration från länder där sedvänjan är utbredd.

Sverige har sedan 1982 en lag mot könsstympning. Sedan 1999 gäller lagen även om ingreppet utförs utomlands. Den som döms riskerar fängelse, och även förberedelse till könsstympning eller underlåtenhet att anmäla är straffbart.

FN:s barnkonvention, som är svensk lag, är tydlig: barn ska skyddas mot alla former av övergrepp och traditionella sedvänjor som skadar barns hälsa ska avskaffas.

Samtidigt möter vården och skolan många flickor och kvinnor som lever med konsekvenserna av könsstämpning. Många beskriver okunskap om sin egen kropp och sina rättigheter. Skam och isolering gör att problemen ofta förvärras. Det finns därför ett tydligt behov av mer kunskap, både hos dem som är drabbade och hos de yrkesgrupper som möter dem.

Sverige behöver ta ett krafttag i arbetet mot kvinnlig könsstämpning. Det krävs informationsmaterial på relevanta språk för de kvinnor och män som möter vård och samhällsinstanser, såsom mödravårdscentraler, barnavårdscentraler, skolor, studieförbund, vårdcentraler och gynekologiska mottagningar. Kunskapen om könsstämpningens konsekvenser, barns rättigheter och det förebyggande arbetet behöver stärkas i både skola och vårdutbildningar. Därtill bör särskilda utbildningsmaterial tas fram för yrkesverksamma inom vård, skola och civilsamhälle för att ge konkret stöd i mötet med flickor och kvinnor som utsatts eller riskerar att utsättas.

Genom att stärka kunskapen och samhällets stöd kan vi både förebygga nya fall av könsstämpning och förbättra situationen för de kvinnor som redan drabbats. Detta är en del av vårt gemensamma ansvar för att försvara barns och kvinnors rätt till hälsa, trygghet och kroppslig integritet.

Louise Thunström (S)

Annika Strandhäll (S)

Anna Wallentheim (S)

Jessica Rodén (S)

Marianne Fundahn (S)

Sanna Backeskog (S)

Inga-Lill Sjöblom (S)

Jennie Nilsson (S)

Linnéa Wickman (S)

Marie Olsson (S)

Sofia Skönnbrink (S)